

AUTORITATEA ELECTORALĂ PERMANENTĂ

EXTRAS-RAPORT

privind participarea AEP la atelierul online al *Grupului de lucru pentru rețelele de socializare, dezinformare și integritate electorală (SMEID)*, organizat de Fundația Internațională pentru Sisteme Electorale, în perioada 6-7 aprilie 2021

Ca urmare a invitației adresate Autorității Electorale Permanente (AEP) de către Biroul pentru Europa Regională al Fundației Internaționale pentru Sisteme Electorale (IFES) de participare la atelierul online al *Grupului de lucru pentru rețelele de socializare, dezinformare și integritate electorală (SMEID)*, care s-a desfășurat în perioada 6-7 aprilie 2021, instituția a răspuns afirmativ prin desemnarea a trei reprezentanți din cadrul AEP care să participe la eveniment.

IFES este o organizație internațională care promovează democrația la nivel global și colaborează cu societatea civilă, instituțiile publice și sectorul privat în vederea organizării și desfășurării de alegeri libere și transparente, precum și pentru promovarea democrațiilor reziliente.

Reprezentarea AEP la acest eveniment a fost asigurată de către șeful Departamentului legislație, contencios electoral, relația cu Parlamentul și Uniunea Europeană, de către directorul Direcției evidențe electorale informatizate din cadrul Departamentului informatizarea proceselor electorale, și de către directorul Direcției comunicare din cadrul Departamentului cooperare internațională.

Locul desfășurării: videoconferință prin intermediul aplicației *Zoom*.

Participanți: aproximativ 40 de experți din domeniul electoral.

Obiectivul evenimentului

Atelierul de lucru virtual dedicat comunicării în situații de criză și dezinformării a reprezentat a doua reuniune a Grupului de lucru SMEID, lansat în luna mai 2020, în prezența a 45 de membri ai organismelor de management electoral (OME) din 13 țări din Europa și Eurasia. Grupul de lucru SMEID se concentrează asupra provocărilor prezentate de rețelele de socializare și dezinformarea din timpul proceselor electorale. Acesta este conceput pentru a servi drept forum pentru schimbul de bune practici și dezvoltarea de cunoștințe în domeniul integrității comunicării privind organizarea și desfășurarea alegerilor. Ca urmare a activității grupului de lucru, IFES a lucrat cu Grupul pentru consultanță Brunswick pentru a dezvolta un manual de comunicare în situații de criză și dezinformare, în scopul sprijinirii organismelor de management electoral în eforturile lor de combatere a acestui fenomen.

AUTORITATEA ELECTORALĂ PERMANENTĂ

Prezentarea vorbitorilor și a subiectelor dezbătute

Evenimentul a fost moderat de către un coordonator superior de programe din cadrul IFES, care, în deschidere, a prezentat misiunea, obiectivele, structura atelierului de lucru și contextul care a generat inițierea proiectului. Atelierul a cuprins patru sesiuni desfășurate pe parcursul a celor două zile.

Sesiunea I – Sesiune plenară introductivă

Agenda a fost deschisă de către directorul regional pentru Europa și Eurasia al IFES care a afirmat că obiectivul principal al reuniunii vizează îmbunătățirea capacității organismelor de management electoral de a răspunde prompt și eficient în situația unor crize de comunicare generate de apariția unor dezinformări.

În expunerea sa, directorul regional IFES a făcut referire la raportul de evaluare a alegerilor prezidențiale din anul 2020 din Statele Unite ale Americii, din care reiese că a fost identificată interferența malițioasă a unui grup extern care a încercat să influențeze opțiunea electoratului. Un alt exemplu oferit a fost cazul Georgiei, unde, în contextul organizării și desfășurării alegerilor parlamentare din data de 31 octombrie 2020, actori domestici au popularizat o teorie conspiraționistă care susținea că mașinăriile de numărare a voturilor ar fi fost setate astfel încât rezultatele să favorizeze un anumit competitor electoral.

Astfel, într-un cadru general marcat de situații de genul celor expuse anterior, precum și de un exces de informații, de multe ori discordante, IFES, în acord cu misiunea sa asumată de a consolida democrația prin protejarea integrității proceselor electorale, își propune să genereze instrumente și mecanisme care să contribuie la capacitatea OME-urilor de a se apăra de efectele nocive ale dezinformărilor asupra democrației și stabilității unui stat.

Următorul vorbitor, directorul Biroului regional al IFES și consilier superior în domeniul finanțării partidelor politice, a descris coordonatele tehnice ale proiectului și a menționat părțile direct implicate în implementarea acestuia, respectiv specialiști din cadrul organizației și experți ai Grupului de consultanță Brunswick.

Cuvântul a fost preluat de către șefa serviciului de relații publice din cadrul Comisiei Electorale Centrale (CEC) din Georgia, care a prezentat modul în care a fost proiectată și implementată strategia de comunicare a instituției în vederea informării alegătorilor cu privire la alegerile parlamentare din luna octombrie 2020. Un accent aparte a fost pus pe popularizarea măsurilor de protecție sanitară.

Scrutinul din Georgia s-a desfășurat într-un context foarte tensionat din punct de vedere politic, fiind marcat de proteste de stradă și de o campanie coordonată care a vizat amplificarea dezinformărilor. Pentru a răspunde prompt acestor acțiuni, CEC Georgia a intensificat eforturile de

AUTORITATEA ELECTORALĂ PERMANENTĂ

comunicare și a înființat, cu sprijinul IFES și al Agenției SUA pentru Dezvoltare Internațională (USAID), *Centrul pentru securitatea informațiilor*. Grupul de lucru comun constituit în cadrul acestui centru a monitorizat și a analizat activitatea presei în perioada electorală. În acest context, au fost identificate 714 situații care conțineau discursuri instigatoare la ură, 876 de afirmații de discreditare a CEC Georgia, 325 de ipostaze în care erau răspândite informații incorecte și 102 dezinformări.

Reprezentantul CEC Georgia a subliniat, în încheiere, faptul că polarizarea tot mai accentuată a opiniei publice, care intensifică prejudecățile și opiniile denaturate, ridică bariere substanțiale în calea comunicării eficiente.

Următoarea prezentare a fost susținută de un consilier superior în domeniul cooperării internaționale din cadrul Comisiei Electorale Centrale din Bosnia și Herțegovina. Cea mai mare provocare pentru instituția pe care o reprezintă a survenit în contextul transferului în mediul online al activităților principale din organizarea procesului electoral. Astfel, s-a conturat necesitatea familiarizării alegătorilor cu noile proceduri, precum și utilizarea, în premieră, a platformelor de socializare Instagram și Twitter. CEC Bosnia și Herțegovina s-a confruntat, de asemenea, cu fenomenul dezinformării, apărut pe fondul lipsei culturii și educației generale cu privire la importanța verificării temeinice a informațiilor și faptelor.

Sesiunea II – Procesul de elaborare a Manualului de comunicare în situații de criză și dezinformare

Partea a doua a primei zile, facilitată de un partener al Grupului de consultanță Brunswick și de un asociat în cadrul aceleiași organizații, s-a axat pe prezentarea și discutarea componentelor-cheie ale Manualului de comunicare.

Sesiunea a debutat cu descrierea etapelor de colaborare dintre specialiștii IFES și experții Brunswick în vederea elaborării manualului dedicat gestionării crizelor de comunicare și dezinformării. Manualul își propune să ofere un cadru general care să poată fi adaptat la contextul național și la nevoile specifice ale fiecărui organism de management electoral.

Sesiunea a continuat cu analiza bunelor practici în domeniu, începând cu definirea clară a valorilor, principiilor și standardelor profesionale ale instituției, trecând prin etapa de evaluare a posibilelor vulnerabilități și culminând cu stabilirea unor strategii eficiente de răspuns, astfel încât efectele nocive ale incidentelor provocate de răspândirea unor informații denaturate să poată fi evitate sau, în orice caz, să fie reduse la minimum.

Una din liniile directoare ale consolidării rezilienței la dezinformare vizează implementarea unor programe dedicate informării și educării active a alegătorilor, precum și a celorlalte părți implicate, cu privire la aspecte-cheie ale ecosistemului electoral, etapele organizării alegerilor,

AUTORITATEA ELECTORALĂ PERMANENTĂ

modul de desfășurare a procesului decizional, instrumentele și metodele utilizate pentru consolidarea proceselor electorale democratice.

Tot în cadrul acestei sesiuni au fost expuse, în continuare, diverse abordări care s-au evidențiat de-a lungul timpului datorită gradului ridicat de eficiență în combaterea dezinformării, dintre care amintim: stabilirea și menținerea unor bune relații cu mass-media, alegătorii și instituțiile partenere, adaptarea limbajului tehnic la capacitatea de înțelegere a publicului larg, consolidarea poziției instituției ca sursă primară de informații corecte în domeniul electoral.

Un alt element de o importanță majoră în gestionarea situațiilor de criză în comunicare este constituirea unei structuri însărcinate cu planificarea și administrarea instrumentelor și modalităților de răspuns rapid în fața amenințărilor de acest gen. Pentru o funcționare optimă, această structură trebuie să aibă în componența sa câte un reprezentant din cadrul departamentelor de specialitate direct implicate în organizarea alegerilor, precum și purtătorul de cuvânt și conducătorul instituției.

Ultima parte a fost dedicată dezvoltării procedurilor interne și a înglobat metode de identificare anticipată a situațiilor de risc, instrumente de evaluare și analiză a riscurilor, stabilirea procedurilor de răspuns adaptate tipurilor de riscuri identificate și modalități de implicare a partenerilor în demersurile de contracarare a dezinformării.

Sesiunea III – Explorarea unor posibile scenarii

Cea de-a treia sesiune, moderată de către un partener al Grupului de consultanță Brunswick și de către un asociat al aceleiași organizații, a debutat cu rememorarea activităților anterioare și a continuat cu un discurs întemeiat pe descrierea celor mai bune practici și instrumente de răspuns în vederea combaterii rapide și eficiente a dezinformării.

Atelierul a continuat cu discuții de grup în cadrul cărora participanții au explorat și dezbătut diferite variante de management al crizelor pornind de la scenarii concrete. Astfel, exercițiile au stimulat participarea activă a celor prezenți, fiind propuse diverse abordări și soluții adecvate scenariilor de lucru.

Sesiunea IV – Sesiune plenară dedicată concluziilor

Ultima sesiune a atelierului s-a concentrat pe împărtășirea lecțiilor învățate și a opiniilor cu privire la desfășurarea evenimentului. Participanții au prezentat experiențe și situații similare din țările pe care le reprezintă și au adresat mulțumiri organizatorilor.

În încheiere, moderatorul evenimentului a precizat că, în viitor, liniile principale de acțiune ale grupului de lucru vor cuprinde menținerea dialogului pe tema comunicării de criză și a dezinformării între instituțiile participante și organizarea unor evenimente viitoare care să ofere aplicații practice adaptate contextelor naționale.

AUTORITATEA ELECTORALĂ PERMANENTĂ

Concluzii

În contextul evoluțiilor recente ale fenomenului dezinformării, care reprezintă o amenințare tot mai serioasă și mai stringentă, luând în considerare implicațiile majore ale acestuia în ceea ce privește vulnerabilizarea infrastructurii statelor democratice, și având în vedere că, în acord cu atribuțiile în domeniul electoral stabilite de lege, AEP este singura instituție de profil din România, ar putea fi oportună inițierea unei celule de criză la nivel instituțional care să analizeze și să elaboreze strategii de comunicare în vederea augumentării capacității de răspuns la astfel de incidente. În acest sens, *Manualul de comunicare în situații de criză și dezinformare*, elaborat de IFES în parteneriat cu Grupul pentru consultanță Brunswick, ar putea constitui unul din documentele principale pe care să fie fundamentate abordările și strategiile de comunicare în situații de criză și dezinformare.